

TIEDOTE

JULKIVAPAA 17.4. KLO 10.00

Luottamus ja yhteistyökyky ratkaisevat paikallisen sopimisen onnistumisen

Yritysten välillä on suuria eroja paikalliseen sopimiseen liittyvissä asenteissa ja käytännöissä, kertoo Pellervon taloustutkimus PTT:n ja Työterveyslaitoksen tutkimus. Paikallista sopimista voitaisiin kuitenkin edistää varsin yksinkertaisin viestinnän ja oppimisen ja yhteistyön rakentamisen keinoin. Laajemmalla tasolla tarvittaisiin Suomen yhteinen paikallisen sopimisen strategia ja lisää liittojen yhteistyötä.

Tutkimuksessa kartoitettiin paikallisen sopimisen hyviä käytänteitä, esteitä ja kehittämis-kohteita teknologiateollisuudessa. Tutkimus tuottaa tietoa myös muiden alojen käyttöön ja aiheesta käytävän julkisen keskustelun tueksi. Aineisto kerättiin 22 yrityksestä, joilla on kokemusta Teknologiateollisuuden ja Teollisuusliiton työehtosopimukseen kuuluvasta paikallisesta sopimisesta.

Keskeinen tulos on, että paikalliseen sopimiseen vaikuttavat voimakkaasti monet yritys- ja jopa henkilöspesifit tekijät. Yritysten välillä on suuria eroja paikallisen sopimiseen liittyvissä asenteissa, käytänteissä ja mahdollisuuksissa. Tärkeimmiksi eroja selittäviksi tekijöiksi nousivat yhteistyötapa ja luottamuksen määrä.

”Neuvottelijaosapuolten välinen luottamus on paitsi paikallisen sopimisen edellytys myös yksi sopimisen lisäämisen suurimmista haasteista. Luottamusta ei voida tuoda yrityksiin ulkoa, vaan se on rakennettava itse. Tästä syystä yrityksissä käydään paikallisen sopimisen neuvotteluja hyvin erilaisista lähtökohdista”, kertoo Työterveyslaitoksen tutkija Kirsi Timonen.

Luottamuksen ja yhteistyön määrän perusteella tutkimuksessa mukana olleet yritykset jaettiin ryhmiin, jotka edustavat neljää erilaista paikallisen sopimisen mallia. Malleille annettiin nimet ”Yksinpuurtajat”, ”Siipirikot”, ”Yhteisölliset” ja ”Yhdessä oivaltajat”.

Yksinpuurtajissa työntekijät suhtautuvat sopimiseen usein epäillen, siipirikoissa luottamus osapuolten välillä on saanut kolauksia ainakin hetkeksi. Yhteisölliset ovat usein perheyrittäjätaustaisia ja niitä leimaa epämuodollinen toimintakulttuuri. Yhdessä oivaltajissa vallitsee jatkuvan kehittämisen asenne, neuvottelujärjestelmä on toimiva ja sopiminen luonnollinen osa arkipäivää.

Tutkitut yritykset sijaitsivat Pohjois-Pohjanmaalla, Lapissa, Pohjois-Savossa, Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa. Joukossa oli pieniä, keskisuuria ja suuria yrityksiä, ja niiden omistus vaihteli suomalaisista perheistä kansainvälisiin sijoittajiin.

Kaikki eivät vielä ole valmiita paikalliseen sopimiseen

Tutkimus antaa suosituksia paikallisen sopimisen kehittämiseksi sekä yritystasolla että valtakunnallisesti.

”Ennen kaikkea neuvotteluosapuolten pitää tietää, mistä voidaan sopia ja mitkä ovat taustalla olevat lait ja sopimukset. Lisäksi pitää ymmärtää sopimusten vaikutukset. Paikallisen sopimisen lisääntyessä myös työntekijöiden edustaja tarvitsee yhä vankempaa liiketaloudellista osaamista”, sanoo liiketaloustutkija Raija Heimonen.

Yrityksissä paikallista sopimista edistävää kulttuuria ja uudistumiskykyisyyttä voidaan tukea yksinkertaisin ja arkisin keinoin - kehittämällä viestintää, edistämällä oppimista ja rakentamalla vuorovaikutusta. Paikallisesta sopimisesta pitäisi tehdä luontainen osa yrityksen strategiaa ja johtamista läpi koko organisaation.

”Toimiva paikallinen sopiminen on yritykselle kilpailuetu markkinoilla, ja se on myös etu kilpailtaessa osaavasta työvoimasta”, Heimonen jatkaa.

Paikallisessa sopimisessa olisi kuitenkin edettävä yrityksen valmiuksien mukaan. Kaikki yritykset eivät ole vielä valmiita paikalliseen sopimiseen, vaikka siihen halua olisikin.

Laajemmalla tasolla olisi lisättävä liittojen yhteistyötä ja muodostettava tasomittarit paikallisen sopimisen onnistumisen seurantaan. Suomen kilpailukyvyn kannalta tarvittaisiin yhteisiä päämääriä ja yhteistyötä kaikkien työmarkkinaosapuolten välillä. Koko maan tasolle luotu paikallisen sopimisen strategia lisäisi luottamusta ja selkiyttäisi työmarkkinaosapuolten rooleja.

Tutkimushanke on toteutettu Työsuojelurahaston, Teknologiateollisuuden ja Teollisuusliiton tuella. Koko tutkimusraportti ”Paikallisen sopimisen hyvät käytänteet ja esteet teknologiateollisuudessa” on luettavissa PTT:n ja Työterveyslaitoksen kotisivuilta osoitteessa www.ptt.fi ja ttl.fi.

Lisätietoja:

Liiketaloustutkija Raija Heimonen, 040 164 8067, raija.heimonen@ptt.fi

Tutkija Kirsi Timonen, 050 592 0576, kirsi.timonen@ttl.fi

**Teollisuus
liitto**

Teknologiateollisuus

Työsuojelurahasto
Arbetskyddsfonden
The Finnish Work Environment Fund